

**Izjava izvajalca raziskave PIRLS o varovanju in anonimiziranju podatkov –
PIRLS 2026 VPRAŠALNIK ZA UČENCE IN UČENKE
(Predraziskava se izvaja leta 2025, glavni nabor podatkov pa bo potekal v letu 2026)**

Kontaktne podatke upravljavcev podatkov

Pedagoški inštitut
Gerbičeva 62
1000 Ljubljana
Tel. številka: 01 420 12 42

in

IEA
Keizersgracht 311
1016 EE Amsterdam
Nizozemska
Tel. številka: +31 20 625 3625
E-mail: secretariat@iea.nl

Za kateri namen se zbirajo in obdelujejo podatki?

Podatki, ki bodo zbrani med Mednarodno raziskavo bralne pismenosti (PIRLS 2026), bodo uporabljeni izključno v znanstvene namene. PIRLS je izobraževalno-raziskovalni projekt, ki ga na mednarodni ravni koordinira Mednarodna zveza za evalvacijo izobraževalnih dosežkov (IEA), v Sloveniji pa koordinira in izvaja Pedagoški inštitut.

Pri zbiranju in obdelavi podatkov spoštujemo nacionalno zakonodajo (Zakon o varstvu osebnih podatkov, Uradni list RS, št. 94/07 – UPB) in uredbo EU (Uredba EU 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)).

Katere podatke potrebujemo?

Učenci in učenke četrtilih razredov v sodelujočih šolah so naprošeni, da izpolnijo Vprašalnik za učence PIRLS 2026, s čimer bomo pridobili informacije o: spolu, starosti, državi rojstva, državi rojstva njihovih staršev/skrbnikov, domačih virih, jezikih, ki jih govorijo doma, in mnenjih o šolskem okolju ter pouku bralne pismenosti.

Sodelovanje v raziskavi PIRLS je prostovoljno. Učenci in učenke lahko po svoji volji preskočijo ali ne odgovorijo na določena vprašanja brez posledic za nadaljnje reševanje vprašalnika. Privolitev v zbiranje in obdelavo podatkov je podana z izpolnitvijo in oddajo izpolnjenega vprašalnika. Privolitev v obdelavo osebnih podatkov se lahko kadar koli, brez navedbe razlogov, umakne ter zahteva, da se podatki izbrišejo iz podatkovne baze. V tem primeru se je potrebno obrniti na Pedagoški inštitut, kontaktna oseba je dr. Valerija Vendramin (e-mail: tajništvo@pei.si).

Kateri podatki se zbirajo?

Podatki odgovorov učencev in učenk, ki sodelujejo v raziskavi PIRLS, se zbirajo in hranijo v popolnoma anonimizirani obliki. Zbirajo in hranijo se v obliki števil, ki predstavljajo izbire (na primer vprašanja z več možnimi odgovori ali vprašanja tipa da/ne).

Teh informacij samih po sebi ni mogoče uporabiti za identifikacijo posameznih učencev in učenk. Pri izvedbi ankete se zabeleži le identifikacijska številka učenca oziroma učenke, ki enotno identificira vsakega učenca/učenko. Razmerje med identifikacijsko številko učenca/učenke in imenom je znano le koordinatorju šole na začetku izvajanja raziskave. Identiteta učenca/učenke ni razkrita Pedagoškemu inštitutu, IEA ali drugim tretjim osebam. Šole imena učencev/učenk takoj po izvedbi raziskave uničijo. V nadaljnih postopkih anonimizacije podatkov pa se tudi te identifikacijske številke učencev/učenk prekoderajo oz. spremenijo. Na ta način ni več možna identifikacija ali rekonstrukcija identitete učenca/učenke. Potrebno je poudariti, da Pedagoški inštitut šolam ne more posredovati rezultatov za posameznega učenca/učenko (niti na podlagi prvotnih identifikacijskih kod pa tudi ne na podlagi spremenjenih identifikacijskih kod) – ker učencev in učenk ni mogoče identificirati. Zbrani podatki se uporabljajo na ravni izobraževalnega sistema, tako je tudi zasnovana Mednarodna raziskava PIRLS.

Kje, kako in kako dolgo se hranijo podatki iz PIRLS?

Podatki PIRLS so varno shranjeni in do njih ne morejo dostopati nepooblaščen osebe. Poleg tega so bili vsi uslužbenci IEA, ki dostopajo do podatkov za obdelavo, ustrezno seznanjeni s sprejemljivo obdelavo podatkov, prav tako so podpisali sporazum o zaupnosti. Odkritje identitete učencev in učenk ni mogoče v nobenem primeru, ne s strani IEA ne s strani izvajalca raziskave v Sloveniji (Pedagoškega inštituta) ali tretjih oseb.

Podatki so shranjeni na naslednji način:

Podatki o odzivih se shranijo za nedoločen čas, tako da ostanejo na voljo za analize. Ti odzivi so zbrani v podatkovni bazi, ki raziskovalcem omogoča primerjavo izobraževalnih sistemov po vsem svetu (glej javno dostopnost spodaj).

Zbrani podatki se obdelujejo centralno v IEA Hamburg, v Nemčiji. Vsi podatki, ki so poslani za obdelavo, so poslani brez imen (so anonimizirani). Poslane so le identifikacijske številke učencev in učenk, ki se, kot rečeno, tekom obdelave še dodatno spremenijo. Posledično je onemogočena rekonstrukcija identitete učenca oziroma učenke.

S kom in kako se delijo podatki PIRLS?

Odgovori učencev in učenk se iz nacionalnih raziskovalnih centrov pošljejo prek varnega strežnika FTP v IEA v psevdonimni obliki, to pomeni: obdelani so tako, da osebnih podatkov določenemu posamezniku, na katerega se nanašajo osebni podatki, ni mogoče pripisati brez uporabe dodatnih informacij (vsi takšni dodatni podatki se hranijo ločeno in ob upoštevanju tehničnih in organizacijskih ukrepov z namenom zagotavljanja tega, da se osebni podatki ne bi pripisali določeni ali določljivi fizični osebi).

PIRLS vodi Mednarodni študijski center (ISC) s sedežem na Univerzi v Bostonu, ZDA, kjer poteka tudi večina analiz podatkov. Zbrani anonimizirani podatki so potrebni za analizo, vendar se v ISC pošljejo preko varnega FTP-strežnika v psevdonimni obliki. Zaposleni v ISC, ki dostopajo do anonimiziranih podatkov za analize, so kljub tehnični nemožnosti odkritja identitete učencev in učenk podpisali sporazum o zaupnosti. Prenos podatkov v ZDA kot tretjo državo je zaščiten z ustreznimi in primernimi ukrepi, kot sta poseben sporazum o obdelavi podatkov (ang. Data Processing Agreement) in evropska standardna pogodbeni klavzula (ang. European Standard Contractual Clauses).

Anonimizirane podatki po obdelavi prejme nazaj tudi Pedagoški inštitut, ponovno pa se to odvija preko varnega strežnika FTP.

Sorodni podatki

Poleg Vprašalnika za učence so tudi učitelji in ravnatelji šol naprošeni za izpolnitev vprašalnika. Prav tako so starši/zakoniti zastopniki naprošeni, da izpolnijo Vprašalnik za starše.

Informacije, ki prihajajo iz teh virov, so povezane s podatki ravnateljev v končni mednarodni bazi podatkov (IDB) na podlagi šifer (ki so tekom procesa večkrat spremenjene), se pravi popolnoma anonimizirano.

Javna dostopnost

Končna mednarodna zbirka raziskave bo javnosti dostopna na naslednjih spletnih mestih:

<https://www.iea.nl/data> (Hamburg, Nemčija),

<https://timssandpirls.bc.edu/index.html> (Boston, ZDA).

Vsi podatki v bazi so psevdonimi in jih ni mogoče povezati s posamezniki.

Avtomatizirano sprejemanje odločitev in profiliranje

Neavtomatizirano sprejemanje odločitev, vključno s profiliranjem iz 22. člena GDPR, se ne izvaja.

Pravice posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki

Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, so upravičeni do pravic iz členov 15–20 GDPR.

Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, imajo pravico vložiti pritožbo pri nadzornem organu.

Nadzorni organ oz. oseba:

dr. Valerija Vendramin (pooblaščenca oseba za varstvo osebnih podatkov)

Pedagoški Inštitut

Gerbičeva 62

1000 Ljubljana

E-mail: tajništvo@pei.si